

rétegekből Laczkó Deszötlől gyűjtött fossziliákra című előadásában behatóbban méltatta az említett kövületek stratigrafiai értékét. A veszprémi márgában gyűjtött kövületek között különösen érdekes egy nem csipkézett, sima karéjú *ammonit*, melyet a Himalajában is megtaláltak.

Dr. Szádeczky Gyula »*Új telérbözet Assuánból Egyiptomban*« című értekezését Dr. Schafarik Ferencz mutatta be. Az említett közetet egy gránitbányában találták. Az eredeti ásványok közül legébbe benne az augit, az olivin pedig csaknem egészen elserpentesedett.

A másodlagos ásványok közül van még chlorit és calcit ama telérbözetben, melyet a szerző újnak tekint és »Józsefit«-nek nevez el.

Dr. Schafarik Ferencz azt hiszi, hogy a kérdéses közet, a leírásból itélve, nem volt eléggé ép a pontos petrografiai meghatározásra és megokolja továbbá azt a véleményét, mely szerint a közet nagyon elmállott diabász lehetne.

Dr. Schmidt Sándor is úgy találja, hogy a közölt elemzés ellentétben áll a mikroszkópi vizsgálat adataival, és így szó sem lehet új közetről.

RÉGI MAGYAR MEGFIGYELÉSEK.

396. *Levegői tüzek Magyar országban.* A' mult November 13—14-ike közti éjjel hazánk több vidékein levegői gyulladások (tüzi meteor) láttattak. Nevezet szerint Zemplin vármegye déli részén, 's Budán a' nyugot-északi hegyek felett hajnalban 4 óra táján a' levegőben nagy mozgó tűzoszlopok támadtak, mellyek olly világosságot okoztak, hogy a' szobákban olvasni-is lehetett. Ugyan akkor Békés vármegyében Gyula mellett néhány nádmetszők éjjeli foglalatoságaik közt következő tűneményt láttak ön vallomásuk szerint: Tiszta holdvilágos, csendes volt az éj. Egy óra tájban rögtön nagyobb világosság lett, 's meg rémulve nézénk a világosító égtájra, hol mintegy három ölnyi hosszú 's egy lábnyi szélességű, káprázató fényű testet láttunk, melly jókoráig mozdulatlanul állott, azután függőleges helyzetét változtatta, 's két végei egymáshoz közelítvén karikába látszott egybe folyni akarni. De azon pillanatban más ollyan nagyobb 's kisebb golyóbisok-is jelentek-meg, mellyek, mint a' futó csillagok (Sternschnuppen), különféle levegő-tájjra lövelődtek, 's végre a' föld felé rohantak. Kevés idő mulva az első tűzgolyóiban nagy pattanás történt, 's a' tűzkarika villám sebeséggel ragadtatott ide 's tova a' láthatáron; az ég keletől nyugot felé megnyilni látszott, 's olly nagy világosság ömlött hirtelen a' föld felé, hogy a' hold is elhalaványult, 's fénye eltűnt. Ezen mintegy bűvészet (Zauberey) által támadott fény és világosság mellett az égi testek rémítő rendetlenségbe látszattak jönni, minden csillag ingott, mintha az ég boltozatjáról elszakasz-

tatt, 's a földre rohant volna. Ezen tűnemény éjjeli 1—3 óráig tartott, midőn egy felhő tornyosodék elejébe, de azt szemünk előtt egészen el nem tarthatá, mert még gőzkörén (Dunstkreis) keresztül-is láttuk a' csillagokat hullani. Ezen szedény nádmetszők iszonyú rémuléstől fogódtak-el, 's már-is az itélet napját és a' világnak közönséges meggyulladását várták. Nagyváradon-is látták e' tűneményt, 's úgy tetszett, mintha számtalan tüzes üszgök (Feuerbrand) szóródtak volna szerte a' levegőben. (Honművész, A' Regélő folyóirásnak társa 1833. 41—42. 1.)

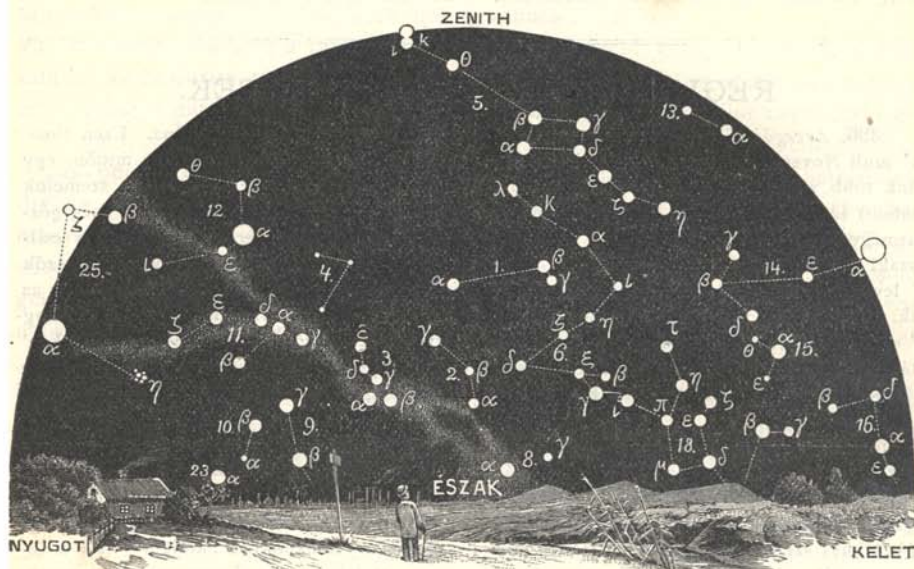
397. *Magyar fülemilék.* Tudva vagyon, hogy a földön talán Bécs városában szeretik legjobban a' fülemiléket. Valóban majus és Junius hónapokban kellemes fülemileconcertet lehet azon főváros számtalan utcájában hallani. Leginkább veszik a' Bécsiek a' magyar fülemiléket, mellyeket a' Duna szigetjeiben fognak, 's más neven ligeti fülemiléknek-is (Auvögel) neveznek. Ezek az ahhoz értők itélete szerint minden európai vagy inkább a' mérséklett éghajlati madarak közül leggyönyörűbben énekelnek, 's az olasz és napkeletieket-is felülhaladják. Ugyan ezek lehetnek azok, mellyek őszkor Dunánk szigetjeitől búcsut vevén Perzsiába vándorolnak, hol a' Gerdsch és Schatt vidékiek nagyon dicsértetnek. Hajdan, mi előtt ezen ligeti fülemilék annyira meg nem fogytak, a' Bécsiek hajókon mentek-le a' Duna szigetjeire, 's itt fogatták számukra a' madarászatban-is igen ügyes halászok által a' magyar fülemiléket. (Honművész, 1833. 180. 1.)

Közi LENGYEL BALINT.

A CSILLAGOS ÉG.

Bolygók: *Merkur* március 16-ikán felső együttállásban van a Nappal s ennélfogva láthatatlan. Azontúl alkonycsillag, mely április 11-ikén legnagyobb keleti kitérése alkalmával majdnem két órával nyugszik a Nap után. Március 26-ikán együttáll a Vénussal; a hónapi időköz alatt a Halak s a Kos csillagképét méri át. — *Vénus* alkonycsillag, mely átlag egy órával nyugszik a Nap után. *Merkur* közelében tartó-

kodik, eleinte keletre, majd kissé nyugotra maradván tőle. — *Mars* a Vizöntő csillagképében áll és átlag egy órával kel a Nap előtt. — *Jupiter* β és γ Virginis között, η Virginis-szel majdnem kettőscsillagot alkotva, egész éjjel látható; ugyanis március 26-ikán szemben áll a Nappal s lassú retrográd mozgású. — *Saturnus* esti 11^h körül kél; az α és a β Scorpii és az η Ophiuchi alkotta háromszög közepén áll és már-

A csillagos ég északi fele 1898. április 1-én Budapesten este 9 órakor.

1. Ursa minor; 2. Cepheus; 3. Cassiopeia; 4. Camelopardalis; 5. Ursa maior; 6. Draco; 7. Lyra; 8. Cygnus; 9. Andromeda; 10. Triangulum; 11. Perseus; 12. Auriga; 13. Canes venatici; 14. Bootes; 15. Corona (borealis); 16. Serpens; 17. Ophiuchus; 18. Hercules; 19. Aquila; 20. Delphinus; 21. Pegasus; 22. Pisces; 23. Aries; 24. Cetus.

czius 21-ike óta hátráló mozgású. — Mintegy 10⁰.kal nyugotra és 1⁴.kal délre tőle áll a szintén retrográd mozgású *Uranus*, mely jelenleg átlagosan esti 10^h körül kél fel.

Tünetmények: Március 16-ikán délután 5^b-kor a *Merkur* felső együttállásban a Nappal; a bolygó nem látható. — 20-ikán r. 2^b-kor a *Mars* együttállásban a Holddal. Ugyanaznap d. u. 3^b 0^m-kor a Nap a Kos jegyébe lép, és kezdetét veszi a tavasz. Ugyancsak e napon e. 7^b 9^m 21^s-kor észlelhető a *Jupiter* III. holdjának fogyatkozása-kor a Hold belépése a bolygó árnyékkúpjába,

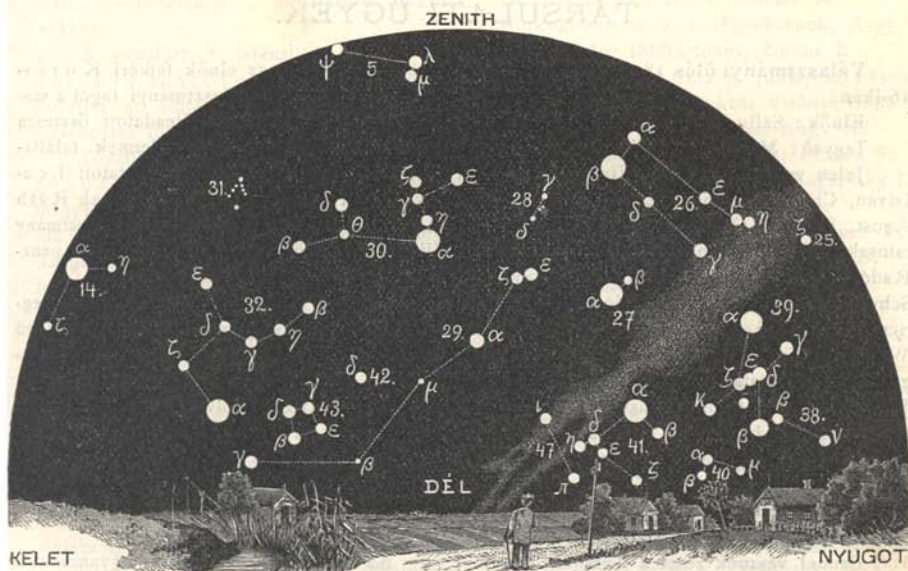
melyből mintegy két órával később, e. 9^b 46^m 64^s-kor ismét kilép. — 23-ikán r. 3^b-kor a *Merkur* együttállásban a Holddal. — 26-ikán éjszél után 1^b-kor a *Jupiter* szemben áll a Nappal s ennélfogva ez időtől egész éjjel látható marad. Ugyanaznap d. u. 3^b-kor a *Merkur* és a *Vénus* elég közel együttállásba lép; a *Merkur* csak 1⁰ 15⁴-czel (azaz 2¹/₂ teleholdátmérővel) marad északra. — 27-ikén e. 11^b 7^m 47^s-kor a *Jupiter* III. holdjának fogyatkozása; belépés a bolygó árnyékkúpjába s röviden utána, 28-ikán éjszél után 1^b 43^m 51^s-kor ugyanezen hold kilé-

pése az árnyékból. — 30-ikán e. 11^b 50^m-kor a δ Geminorum 3-adrendű csillag geocentrum egyúttállásban a Holddal és fődése. — Április 6-ikán r. 5^b-kor a Jupiter egyúttállásban a Holddal. — 10-ikén r. 4^b-kor az Uranus lép egyúttállásba a Holddal. Ugyanaznap d. e. 11^b-kor az α Scorpii (Antares) egyúttállása a Holddal, bekövetkező fődéssel. Ugyancsak e napon d. u. 6^b-kor a Saturnus egyúttállásban a Holddal. — 11-ikén r. 4^b 26^m-kor az A Ophiuchi 5-ödrendű csillag geocentrumos egyúttállása a Holddal, ná-

lunk is látható fődéssel. Ugyanaznap reggel 5^b-kor a Merkúr legnagyobb keleti kitérésében; szögtávolsága a Naptól $19^{\circ} 34'$.

Április 9–12-ike között számosabb hullócsillag szokott látszani; a kiválóbbak a Lyra csillagképnek egyik pontjából sugároznak ki. Különösen április 12-ikén jelenkeznek határozottabban a lyridák.

Ujdonságok: A januárius 22-iki teljes napfogyatkozás megfigyelése Indiában kedvező időben pompásan sikerült és remélhető, hogy az eredmények, ellentétben

A csillagos ég déli fele 1898. április 1-én Budapesten este 9 órakor.

25. Taurus; 26. Gemini; 27. Canis minor; 28. Cancer; 29. Hydra; 30. Leo; 31. Coma Berenices; 32. Virgo; 33. Libra; 34. Scorpius; 35. Sagittarius; 36. Capricornus; 37. Aquarius; 38. Eridanus; 39. Orion; 40. Lepus; 41. Canis maior; 42. Crater; 43. Corvus; 44. Lupus; 45. Piscis austrinus; 46. Columba; 47. Argo; 48. Centaurus.

az utolsó fogyatkozásokra vonatkozó észleletek sikertelenségével, becsek és buzditóan hatnak. A Nap lassanként tűnt el, mire a korona kékes ezüstfényében mutatkozott: Általános képe az 1886-iki és 1896-iki napfogyatkozáséhoz hasonlított; a Nap egyenlítője táján teljesebben fejlődött ki és alkotásának egyes szárai $4\frac{1}{2}$ holdátmérőnyire terjeszkedtek; szerkezete sok hasonlatosságot árult el ama száakkal, melyek vasreszelékből mágnesek pólusai körül képződnek. A fogyatkozás teljében a levegő hőmérséklete rohamosan csökkent, a meg-

világítás azonban a teleholdnál erősebb maradt. A tünemény felséges volt, s a csodálat és meghatottság érzetével töltött el minden észlelőt.

A koronának fotografiai felvétele a kinematograffal kitűnően sikerült, és nem kevésbé eredményesek voltak a spektroszkóppal tett összes megfigyelések. Különben is minden mászer a legvérmesebb várakozásoknak is megfelelt, úgy hogy a fogyatkozást sikeres megfigyelése szempontjából »record-fogyatkozásnak« nevezik.

Különösen érdekes volt a bennszülöt-

tek magukviselete. Az indiai csillagászok mindenféle szerencsétlenséget jósoltak, egyebek között óriási viharáradatot is. A fogyasztás alatt megszámlálhatatlan embertömeg fűrdött a Ganges habjaiban és mindenféle módon gondoskodtak arról, hogy a fogyasztás ruházatukba »be ne vegye magát«. Általános bójt rendeltetett el s a vallásos hinduk a sötétüléskor szent himnusokat éne-

kelték. Hindu felfogás szerint ezelőtt csupán minden 12 évben volt fogyasztás; a brit uralom s a vele járó bünszaporodás okozza e jelenségek sűrűbb ismétlődését. A parsok a Nap felé fordított arccal énekeltek imáikat és koldusok raja adományokért lárázott, hogy a Nap Ráhn sárkány körmei közül szabadulhasson.

K. R.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1898. évi februárius 16-ikán.

Elnök: Szily Kálmán.

Jegyző: Melczer Gusztáv.

Jelen vannak: Borbás Vincze, Csapodi István, Chyzer Kornél, Entz Géza, Heller Ágost, Herman Ottó, Horváth Géza, Kalecsinszky Sándor, Klein Gyula, Kövesligethy Radó, Mágócsy-Dietz Sándor, Pethő Gyula, Schmidt Sándor, Schuller Alajos, Staub Móricz, Thanoffer Lajos, Wartha Vincze és Wittmann Ferencz választmányi tagok; Lengyel István pénztárnok-igazgató, Paszlavszky József első és Csopey László másodtitkár.

Az elnök bemutatja a közgyűlési választások jegyzőkönyveit és jelenti, hogy az újonnan választott választmányi tagok valamennyien levélben fejezték ki, hogy a választmányi tagságot köszönettel elfogadják és örömmel vesznek részt a Társulat ügyeinek intézésében. — Tudomásul vétetik.

Az első titkár jelenti, hogy a szakosztályoknak a közgyűlés óta tartott ülésein a következő három évre megválasztottak: az állattani szakosztályban: elnöknek Entz Géza, alelnöknek Chyzer Kornél és Horváth Géza, jegyzőnek Daday Jenő; az élettanban: elnöknek Mihalkovics Géza, alelnöknek Hutyra Ferencz, tiszteletbeli elnöknek Klug Nándor, jegyzőnek pedig Tellyesniczky Kálmán; a növényntani szakosztályban: elnöknek Klein Gyula, alelnöknek Staub Móricz és jegyzőnek Schilberszky Károly. E szakosztály eddigi jegyzőjének, Mágócsy-Dietz Sándor-nak, a szakosztály érdekében 6 éven át kifejtett buzgó fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott. — Tudomásul szolgál; a köszönetnyilvánításhoz a választmány is hozzájárul.

A könyvtárnok és a pénztárnok válasz-

tása lévén soron, az elnök felkéri Kövesligethy Radó választmányi tagot a szavazó-lapok beszedésére. Beadott összesen 22 szavazat, ebből érvénytelennek találtatott 1. Pénztárnoknak megválasztott Lengyel István 19, s könyvtárnoknak Ráth Arnold 19 szavazattal. — A választmány éljenzéssel üdvözli az újra megválasztott pénztárnokot és könyvtárnokot.

Lengyel István úgy a maga, mint megválasztott tisztársa nevében köszönetet mond a választmánynak a beléjük vetett bizodalomért.

Az első titkár felolvassa a m. k. földmív. miniszternek a *Tátra-obszervatórium* ügyében a Társulathoz intézet iratát, melyben tudatja, hogy az obszervatórium létesítését egyelőre fedezet híján nem mozdíthatja elő. — Tudomásul vétetik.

Az első titkár felolvassa ugyancsak a m. kir. földmív. miniszternek a Társulathoz intézett iratát, melyben értesíti a Szt.-Pétervárott tartandó *madártenyésztő* nemzetközi kongresszus-ról. — A választmány tudomásul veszi az értesítést.

Az első titkár jelenti, hogy a könyvkiadó bizottság folyó évi könyvilletményül a következő két munka lefordítását és kiadását ajánlja: Freycinet, *Essais sur la philosophie des sciences*, melynek fordítását Salgó Ernő, revízióját Szily Kálmán volt szíves magára vállalni és Tissié, *La fatigue et l'entraînement physique*, melynek fordítására Csapodi István, revíziójára Klug Nándor választmányi tag vállalkozott. — A választmány tudomásul veszi és elfogadja a könyvkiadó bizottság ajánlatát.

A pénztárnok-igazgató felolvassa az 1898. évre szóló költségvetést és magyarázatot fűz hozzá. — A választmány elfogadja a költségvetést.

A pénztárnok jelenti, hogy Biró Lajos segélyezésére még mindig jönnek adományok és elősorolva a buzgóbb gyűjtőket, jelenti, hogy jelenleg összesen 1517 frt 85 kr. áll rendelkezésre, mely összeg takarékpénztárilag kezeletik. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Jelenti továbbá, hogy 1897-re, 1896—1897-re és 1895—97-re összesen 801 tag adós az illetékekkel és kéri a Választmányt, engedné meg, hogy nevében, közelebb a hátralek befizetésére szólíttassanak fel. — A választmány hozzájárul a pénztárnok indítványához.

A pénztárnok jelenti, hogy Schiberszky Károly választmányi tag 100 forinttal az alapító tagok sorába lépett. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Továbbá jelenti, hogy Máriássy Ferencz földbirtokos Markusfalván, Szepesmegyében, a Társulatnak buzgó tagja s régóta érdeklődéssel kíséri munkálkodását, a Társulatnak egy, Marratt és Short londoni cégtől való, nagy és szépen felszerelt mikroszkópot ajándékozott »azon kellemes óráért, a melyeket neki a Társulat kiadványaival szerzett«, mint levelében mondja. — A választmány Máriássy úrnak adományáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s elhatározza, hogy ez neki köszönő levél alakjában is tudomására hozassék.

A pénztárnok-igazgató bemutatja azokat a könyveket, a melyek újabbán a könyvtár részére ajándékképen érkeztek. Nevezetesen: Az ősfoglalkozások. Halászat és pásztorélet, Herman Ottó-tól, a szerző ajándéka; A dohány az ezredéves kiállításon, Daróczy István-tól, a szerző ajándéka; Vasvármegye növénygeografiai viszonyai, Dr. Borbás Vinczétől, a szerző ajándéka; Szőlészeti tanulmányút, Székelyhidy Viktor-tól, a szerző ajándéka. — Köszönettel vétettek.

A pénztárnok-igazgató elszomorodva jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta 6 társulati tag haláláról értesült. Elhunyt Dr. Mészáros Károly orvos Budapesten, 1869 óta rendes, 1883 óta örökítő tag; továbbá Keller Károly állatorvos Előszálláson, Mikosevics József ügyvéd Zentán, Tessényi László jegyző Sükdődön, gróf Tisza Lajos Budapesten, Török János orvos Tornalján. — Szomorú tudomásul van.

Kilépésöket jelentették 15-en. — Tudomásul szolgál.

Törlésre ajánlatnak, mint régi adósok, 70-en. — Kitérőltetnek.

Tagválasztásra kerülven a sor, új tagokul ajánlatnak:

Új tag: Ajánló:

Dr. Ács Károly orvos, Farkas Gy.
Adriányi Béla kereskedő, Kaiser S.
Babik József egyetemi hallgató, Lengyel I.
Bánkorsós József tanító, Zörög M.
Dr. Békésy Sándor felügyelő, Kalecsinszky S.
Berend Miklós assistens, Tellyesniczky K.
Berger József urad. főkértész, Schön J.
Dr. Berger Mór orvos, Kovács K.
Biók Zoltán m. k. erdőgyakornok, Nagy K.
Biro Sándor földbirtokos, Zoltán J.
Bodonyi Lukács birtokos, Jankovich Bésán J.
Bodor Zsigmond birtokos, Virányi S.-né.
Csurgó Péter g. k. lelkész, Nagy K.
Czuckermann Izidor mérnök, Berkes S.
Dr. Dávid Viktor kemikus, Bugarszky I.
Dorner Lajos bérlő, Weisz M.
Eisinger Ernő bankhivatalnok, Bloch P.
Dr. Fárnek Dezső ügyvéd, Acsódy B.
Fehér Vilmos tisztviselő, Dokupil V.
Fűry Gyula tanító, Kiss F.
Gaál Ferencz s.-lelkész, Kiss F.
Gerandó Attiláné úrnő, Gr. Teleky A.
Gerstner István aligazgató, Krbek O.
Grosz Imre m. e. hallgató, Ilosvay L.
Dr. Grünfeld Károly orvos, Munczhart J.
Guszmann József orvoshallg., Tellyesniczky K.
Gyórfy József László gyógyszerész, Csiky L.
Habay István tisztviselő, Tellyesniczky K.
Hainiss Győző honv. főhadnagy, Németh L.
Hajdu István cs. és k. főhadnagy, Raab Gy.
Heczke Pál tanító, Horváth I.
Hirrmann Emil kir. adótiszt, Fejes Z.
Izák Mária tanítónő, Sárkány L.
Dr. Jaks Frigyes ügyvéd, Csoepey L.
Kapoun József gyógyszerész, Kiss F.
Karl Lajos tanárjelölt, Schuch J.
Kemény Simon mérnök, Berkes S.
Keszler János tanító, Uherkovich Á.
Dr. Kiss Béla törvényszéki bíró, Raab Gy.
Kiss Ferencz tanító, Stehlik T.
Koncz Mihály joggyakornok, Burdács R.
Kostiala Imre m. kir. mérnök, Ullrich Ö.
Kovács Gábor m. k. erdész, Nagy K.
Dr. Krámer József kir. bíró, Babochay K.
Kristóffy Géza gyógyszer. gyakorn., Solymossy J.
Krompecher Szilárd állatorvos, Genersich A.
Kudar Jenő gyógyszerész, Augustin B.
Kun István jegyző, Kiss F.
Lacza István mérnök, Brassóvány J.
Lakatos Gyula kir. számvizsgáló, Fodor J.
Lakatos Károly szerkesztő, Lendl A.

Uj tag : Ajánló :
 Lamzer János főpénztárnok, Nagy S.
 Ifj. Lázár János földbirtokos, Kovács K.
 Litassy János m. á. v. mérnök, Reiner Ö.
 Magyary Gizella tanítónő, Klinda I.
 Dr. Müller Ferenc ügyvéd, Sebestyén I.
 Nagy Ernő járásbirósági aljegyző, Sebestyén I.
 Nagy Pál erdőmérnök, Pethő E.
 Obrincsák Károly tanító, Lengyel I.
 Dr. Osztovics Gerő tanár, Csiky L.
 Dr. Palánszky Miklós ezredorvos, Lengyel B.
 Pasnáry Győző tanítóképz. h. tanár, Koch F.
 Pasteiner Dezső kulturmérnök, Gurányi P.
 Pekár Józsa tanítónő, Wolafka A.
 Pentz Géza gazdatiszt, Pókay D.
 Dr. Perczel Adolf járásbíró, Raab Gy.
 Peskó Ödön főgimn. tanár, Gallé G.
 Petneházy János joghallgató, Burdás R.
 Petrikovits Samu vállalkozó, Ujhelyi Gy.
 Pilzer Mór m. á. v. hivatalnok, Nagy S.
 Dr. Pisztory Géza orvos, Thanhoffer L.
 Pogány Lajos földbirtokos, Ferenczy K.
 Preusz Ernő m. g. hallgató, Ilosvay L.
 Prohászka Lajos gazd. akad. hallgató, Pókay D.
 Id. Reich Vilmos nagyk., Toch Zs. és Walder J.
 Reisz Irén tanítónő, Toch Zs. és Walder J.
 Reiszmann Gyula tisztviselő, Reiszmann F. S.
 Rozman Andor kereskedő, Kaiser S.
 Schauschek Gábor urad. erdész, Raab Gy.
 Schlachta László m. k. erdész, Nagy K.
 Schwarcz Emil gyógyszer-tulajd., Kabos M.
 Sengstschmidt Frigyes erdész, Murányi Ö.
 Stankay F. Béla iparisk. igazgató, Apáthi V.
 Sylvester Ákos tanárjelölt, Dabóczy E.
 Szabó Gizella tanítónő, Komáromy E.
 Szabó Sándor mű-asztalos, Kertész Gy.
 Szentmihály Dezső nagybirtokos, Wartha V.
 Szilágyi Elemér m. kir. gazd. segéd, Pap J.
 Szluika Ella tanítónő, Rybár I.
 Tátrai Sándor iparos, Tenkei J.
 Tomsakai Gyula körállatorvos, Kovács K.
 Tomsich Kálmán gyógyszer-tulajd. Bozóky B.
 Tóth Lajos ev. ref. hittanító, Szőke S.
 Ulreich Gyula m. kir. erdész, Nagy K.
 Várady Elemér kereskedő, Kiss F.
 Vetszey Jenő hivatalnok, Brassóványi J.
 Dr. Weil Izsó orvos, Kovács K.
 Wolf Béla mérnök, Grósz J.

A titkárság részéről előterjesztett tagok, számszerint 98-an, megválasztatnak; velők a tagok száma 7913-ra emelkedett; ezek közt van 231 alapító tag és 177 hölgy.

Az állattani szakosztály 1897. december 4-iki ülésén

Mihálkovic Géza »A csenevész szervekről általában, különös tekintettel a Ja-

cobson-féle szervek« czímmel tartott előadást. Bevezetéképen körülírja a csenevész szervek fogalmát, ezután röviden ismerteti az ember testének csenevész szerveit. Részletesen tárgyalja a Jacobson-féle szervet összehasonlítól az alsóbbrendű gerinczesektől kezdve az emberig. Bemutatja igen szépen sikerült metszetsorozatait.

1898. évi januárius 8-ikán tartott ülésén

1. Jablonowski József az *Argas reflexus*ról tartott előadást s az idevonatkozó tudományos irodalmi adatok ismertetése után részletesen szól e fajnak életmódjáról, elterjedéséről, kártékonyágáról s az ellene való óvintézkedésekről.

Ugyan ő 1900 drb. poczok-farkot mutatott be.

2. Méhely Lajos bemutatja a Birótól Uj-Guineában gyűjtött *Reptilidkat és Amphibiidkat*, összesen 187 fajt.

3. Dietl Ernő »Új coleopterák hazánk faunájából« czímen előadást tart és bemutat néhány olyan fajt, mely az új magyar bogárkatalógusban (Fauna regni Hungariae. Kuthy: Coleoptera.) még nem szerepel. E fajok a következők: *Nebria transsylvanica* Germ. ab. *Ormazyi* Ganglb. a délkeleti Kárpátokból; *Dyschirius bacillus* Schaum a Fertő-tó mellől, mely eddig csak Smyrna vidékéről volt ismeretes; *Pterostichus ruftarsis* Dej. var. *Deubeli* Ganglb. a brassói Keresztény-havasról; *Badister bipustulatus* F. ab. *lacertosus* Sturm Dicső-Szent-Márton környékéről; *Cymindis* sp., mely egészen fekete, a C. humeralis-hoz hasonló és Krassó-Szőrényből származik; *Graphoderes cinereus* L. ab. *intermedius* Westh. Nagyszebenből; *Oxytoda Deubeli* Ganglb. a rozsnyói hegyekről (Brassó); *Leptusa bucsiana* Ganglb. és *Omatium Lokayi* Fleisch. a Bucsecsről; *Drimeotus Chyzeri* Biró, Dr. Entzi Biró és Dr. Horváthi Biró a biharmegyei barlangokból; *Cryptophagus Deubeli* Ganglb. a Bucsecsről (előfordul a rodnai havasokon és Herkulesfürdő körül is); *Epuraea abietina* f. *Sahlb.* Máramaros-megyéből (Hoverla gát); *Monotoma brevicollis* Aubé a budapesti Gellért-hegyről (gyűjtötte Wachsmann Ferencz); *Copris lunaris* L. var. *corniculatus* Muls. a törzsalakkal együtt található, de ritka; *Aphodius fossor* L. var. *syvaticus* Ahr. Nagyszebenből; *Ochodaeus cychramoides* Reitt. Piemontból leirt faj Budapestről; *Phyllopertha horticola* L. var. *nigropicea* Dietl (elytris nigropiceis) a Vöröstoronyi-szorosból (Dietl) és a Vellebitből (Biró); *Pocilonota*

gloriosa Mars. a Vellebitből; *Buprestis cupressi* Germ. Buccariból; *Steatoderus ferrugineus* L. var. *occitanicus* Vill. a Lotiora völgyből (Vöröstorony); *Oedomera Deubeli* Ganglb. a brassói Czenkről; *Pitiophthorus glabratus* Eichh. Közép-Magyarországból; *Brachyta clathrata* F. var. *rufipes* Stierl. a »Vale Capra rece«-ből (Vöröstoronytól nyugatra); *Euluperus cyaneus* Joan. var. *major* Wse. a rozsnói hegyekről és *Coccinella hieroglyphica* L. var. *areata* Panz. a Bánságból. Végül bemutat három igen ritka fajt: *Liodes hybrida* Er., *Cyrtusa Fussi* Seidl. és *Agyrtes bicolor* Lap., mind a Lotiora völgyből.

4. Francé Rezső bemutatja a *Cervaféle* növényi, száraz készítményeket, továbbá a *Craspedomonadikét* tárgyaló magánrajzát.

Az 1898. évi februárius 5-ikén tartott ülésén

1. Kertész Kálmán egy új légyfajt mutat be a magyar faunából s ezzel kapcsolatosan több rendbeli synonymikai megjegyzést tesz.

2. Aigner Lajos felsorolja azokat a lepkevarietásokat, a melyeket a magyar faunából csak újabban ismertek fel.

3. Daday Jenő referál a Madarász Gyulától gyűjtött ceyloni édesvízi mikroszkópi anyag áttanulmányozásának végeredményeiről. Az áttanulmányozott anyagban 140 mikroszkópi fajt talált, melyek közül 17 a tudományra új.

Ezután következett a tisztújítás. Elnöknek Entz Géza, alelnöknek Horváth Géza és Chyzer Kornél, jegyzőnek Daday Jenő választott.

A chemia-ásványtani szakosztály 1897. december 28-ikán tartott ülésén

1. Nuricsán József »A Rajna vidéki szénsavforrások« című előadásában arról az utazásról számolt be, melyet ugyan-ezen év tavaszán, a Málnáson tervezett szénsavsűrítő gyár érdekében tett. Németországban, különösen a Rajna vidékén már számos gyár sűrít természetes szénsavat, melyeknek széndioxidtartalma 99.90%. Még szakemberre is meglepő a szász-coburg-góthai hercegségben levő Fondrai-szénsavgyár, mely a széndioxidot 16 atm.-nál nagyobb nyomással kapja, óránként többel mint 500 ezer kg. széndioxidal rendelkezik s a sűrítéshez mechanikai erőül a széndioxid-gáz nyomását értékesíti. Részletesen ismertette az Eifel-hegységben a széndioxid kutatásában és megsűrítésében követett eljárást is.

2. Frankfurter Ármin két doktori értekezést ismertetett. Egyiknek címe »*Aquila kéregről*« Flittner Jenő-től, másiké »*Az. aethyliden- és benzyliden-paranisidin néhány származékáról*«. Scheitz Pál-tól.

Az 1898. évi januárius 25-ikén tartott ülésén

1. Bugarszky István Traube J.-nak »*A halmazállapot és oldatelméletre vonatkozó vizsgálatairól*« című előadásában részletesen és észrevételekkel kísérve ismertette Traube felfogásait, melyekből kiindulva Traube a molekulastúly megállapításának új módjához jut s az ozmotikus nyomásnak és elektrolitikus disszociációnak is az eddigőtől eltérő magyarázatát adja.

A növénytani szakosztály 1897. december 9-ikén tartott ülésén

1. Mágócsy-Dietz Sándor bemutatja Richter Aladár-nak a *Cecropiákra* vonatkozó s a Bibliotheca botanica-ban megjelent dolgozatát »*Ueber die Blattstructur der Gattung Cecropia*, insbesondere einiger bisher unbekannter Imbaba-Bäume des tropischen Amerika«, a melyben részletesen ismerteti a *Cecropia*-levelek szerkezetét, különös tekintettel az anatómiai bélyegek rendszertani jelentőségére, továbbá négy új fajt (*Cecropia Juranyiana*, *scabrifolia*, *Radlkoferiana*, *Bureauiana* A. Richt.) ir le.

2. Bemutatja Hollós László dolgozatát, a melyben Hollós kimutatja, hogy az Alföldünkön gyakori *Senecium acuminatum* Montg. gombafaj azonos a *S. Szabolcsense* Hertl. és *S. Thunii* Schulz. fajokkal, s így ez utóbbiak a fajok sorából törlendők.

3. Francé Rezső bemutatja *Cerva Frigyes* *preparált növényeit*, melyek alakjokat és színöket is többé-kevésbé megtartották.

Az 1898. évi januárius 12-ikén tartott ülésén

1. Francé Rezső bemutatott preparátumokat s kulturákat, a melyeket Chr. Hansen módszerre szerint készített *Saccharomyces cerevisiae* és *S. Pastorianus*-ból, hogy ascosporaképződést idézzen bennök elő. Az élesztőt e célból sterilizált gipsz-korongokon lehetőleg párában gazdag levegőben, körülbelül 25° C. melegben erjesztette s tizenkétzer ismételt kultura kísérleteivel minden egyes alkalommal meg is győződhetett az ascosporák fejlődéséről.

2. Mágócsy-Dietz Sándor be-

mutatja Hollós László dolgozatát »Félreismert Geasterek« címmel. Ismerteti a hazánkra nézve új *Geaster mammosus Chev.* fajt, mely néven eddig a *G. fimbriatus Fr.* vagy *G. rufescens Pers.* rejtőzött. A *G. Berkeleyi Mass.* is más név alatt volt ismeretes hazánkban, valamint a *G. Marchicus Henn.* fajt is.

3. Pályi Sándor bemutatja néhai Gönczy Pál növénygyűjteményét, melyet

az örökösök a Nőképző-egyesület zöldfautczai iskolájának ajándékoztak. A gyűjteményben alig akad a tulajdonos gyűjtötte növény, a legtöbb néhai Kovács Gyulától származik és pedig Magyarországból s Bécs környékéről.

4. Mágócsy-Dietz Sándor bemutatja Dégen Árpád-nak Dörfler Ignác-zal együttesen irt s a bécsi akadémia-tól kiadott »Beiträge zur Flora Albaniens und Macedoniensa« című munkáját.

Előirányzat a Forgó Tőke számlájára.

A bevételek czímei	Bevétel volt 1897-ben		Elő-irányzat 1898-ra		A kiadások czímei	Kiadás volt 1897-ben		Elő-irányzat 1898-ra	
	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
	1. Pénztári maradék a megelőző évről ...	2407	77	1055		81	1. »Term. tud. Közl.«-re	12052	46
2. Oklevelek díja ...	1228	—	1000	—	2. Előadás, Pótfüzet ...	4135	52	4200	—
3. Tagok évdíjai ...	23266	—	23000	—	3. Könyvtár ...	2799	04	2800	—
4. Kiadványok, Pótfüzetek ...	6324	37	6000	—	4. Oklevelek kiállítása ...	343	10	350	—
5. Vegyesek, postapénzek	484	07	450	—	5. Kis nyomtatványok ...	731	18	700	—
6. Értékpapírok szelvényei ...	4238	45	4250	—	6. Irodai költség ...	251	25	200	—
7. Időközi kamatok ...	804	40	850	—	7. Szállásbér ...	2840	—	2840	—
8. Nemzeti Múzeum a biológiai csoportokért	1086	32	1060	—	8. Bútorok és eszközök	284	92	250	—
					9. Fűtés, világítás ...	412	55	500	—
					10. Póztai költség, vegyes, telefon ...	1143	21	1200	—
					11. Személyijárandóságok	2400	—	2800	—
					12. Kezelési 15 ⁰ / ₀ tisztidj	4625	84	4600	—
					13. Szolga-fizetés ...	1389	—	1400	—
					14. Rendkívüliek ...	3005	50	400	—
					15. Chemiai Folyóíratra ...	500	—	500	—
					16. Pályadíj ...	—	—	100	—
					17. Alaptőkéhez 5 ⁰ / ₀ ...	1870	—	1700	—
								36840	—
					Maradék 1898 végén ...			825	81
								37665	81

LENGYEL ISTVÁN, pénztárnok.